

САМУЕЛ ЛЕВИ

ПОДМЯНАТА

Един от важните проблеми на съвременното общество (и не само на българското) е подмяната на гражданската обществена активност със система от социални мрежи (комерсиални медии), които работят на собствена динамика, напълно контролирана от икономически, корпоративни и/или олигархични интереси. Така гражданинът може да следи политическия спектакъл от „първия ред”, но практически е изключен от пряко или дори косвено участие в него. Въпреки че се води главен герой, той дори не е вече и в миманса.

Това не стана бързо. Стана бавно, последователно, системно и така, че обществото на гражданите почти да не го усети. Финансово икономическото лоби видя, че възможностите на свободното гражданско общество са до такава степен влиятелни, че могат да променят политиката на политическите сили във властта, така че коренно да променят политическата си насоченост. И започна един процес на симбиоза между структурите на гражданската активност и политически заинтересования бизнес. Гражданската активност имаше нужда от средства за да постига своите цели, а бизнеса – от прокарване на своите възгледи за политическата насоченост. Съответно политическите сили от по-активно финансиране. Практически започна един процес на превземане „отвътре” на неправителствените организации, а там, където това беше невъзможно, бизнеса изгради свои неправителствени организации или социални групи, от послушни активисти, които да защитават една или друга теза, да протестират срещу едно или друго, да пишат петиции и организират подписки, дори референдуми.

Типичен пример за това са десетината екоорганизации, защитаващи коренно противоположни цели в зависимост от това кой е донорът. При това тезите нямат нищо общо

с реалните екопотребности на района. Достатъчно е само да припомним случаите само с „Дънди прешънс метълс“, „Боротурс“, „Витоша ски“ или тези за преработка на отпадъци. Протестите се организираха съобразно предпочитанията на донора. За или против – съобразно пазарната насоченост.

Да разгледаме един проблем, ключов за страната. епидемията от КОВИД-19 нанесе големи щети и на политиките и на бизнеса у нас. Още от преди четири месеца се заговори за нов пик през октомври (2021 г.). Математици и епидемиолози предрекоха с голяма точност размаха на новия пик. Т.е. – властта знаеше, а бизнеса (в областта на алкохола, игралните зали и нощни клубове) беше предупреден. Поради неумение, властта не направи нищо. Бизнесът също, още повече че той разчиташе на тесните си връзки и влияние върху властта.

Стартира новия пик на заболявания. И започна един процес на кризисен ПР, организиран във взаимодействие между олигархичните кръгове и властта. Правителството оповести кризисни мерки, засягащи бизнеса. Той реагира остро – с подготвени протести от граждански организации. Правителството коригира мерките, като ги намали с един час. Бизнесът продължи да не ги спазва. Властта организира показна акция, като глоби хората вътре в заведенията, а не управата на заведенията. Причината – те не били виновни, защото хората не искали да си тръгнат в определения час. Бизнесът беше оневинен, че не спазва мерките. Той продължи да печели на гърба на разрастващата се пандемия. Но трябваше и извинение за властта. За целта няколко социологически агенции пуснаха изследвания от които стана ясно, че 43% от гражданите не желаят да се ваксинират. Правителството искало, ама хората не давали. Може и да е вярно. Но към днешна дата (25 септември 2021 г.) ваксинираните у нас са под 19%, а според горните изследвания 65% биха желали да се ваксинират. Какво ста-

ва и защо не са ваксинирани останалите 46%? И защо правителството не стартира нито една разяснителна кампания за ползата от ваксините? Дали защото над 21000 починали намалиха дефицита в НОИ? И кой печели от това?

Това случайно ли се е получило поради некомпетентност, или е предварително договорена игра между олигарсите и управляващите, като за целта бяха използвани медии и набързо скалъпени неправителствени организации за формират протести, а медиите да преувеличат тяхното реално съществуване?

На пръв поглед всичко изглежда нормално. Гражданска организация протестира срещу решение на правителството. Типично за демократичните държави. Тогава какво издаде задкулисието на сделката. Една глупава грешка. Президентът, който няма отношение към решенията та Министерството на здравеопазването се срещна с протестиращите и се разбраха. Протестиращите го похвалиха пред медиите, обещаха му рамо за втори мандат, а той, на свой ред, очевидно е настоял проверките в заведенията да спрат. Нещо, което е факт – след първата вечер с репортажи по медиите, изведнъж се замълча. Въпреки че заведенията продължиха да работят и след полунощ.

Сделката е очевидна бизнеса и властта никога не са били на различно мнение, но спектакълът е бил нужен на президента и изпълнителната власт, като за целта са използвали квази гражданска организация на работещите в питейни и увеселителни заведения и добре финансирани медии. И двете страни (всъщност една и съща страна) са доволни. Като резултат – само за седмица процентът на заболяемост от 8.9% е вече 12.4%. Но това е проблем само на гражданите.

Така постепенно и неусетно реалните граждански организации бяха изместени от удобните. Практически гражданската активност, която трябваше да е водеща в управлението на всяка демократична държава бе ликвидирана,

или поне натикана в миша дупка. Част от НПО-тата се институционализираха (станаха част от „хранещите“ ги корпорации, банки или държавни институции, а други – просто изчезнаха). Движението „Окупирай Уолстрийт“ още от 2011 година нададе отчаяният вик на младите, че подмяната тече с пълна сила. Целта на движението беше да се промени решението на Върховния съд на САЩ, позволяващ да няма таван за политическите дарения от страна на корпорациите. Мнозинството избиратели почувстваха, че това направи политическата система напълно и открито корупционна и финансово зависима от корпорациите. Всички знаем как завърши това движение.

Два месеца след началото му, на 17 октомври Ню-Йоркската полиция със сила разгонва протестиращите. Журналисти не са допуснати. Протестът умря задушен и от млчанието на медиите, които предпочитаха да излъчват пратените репортажи на замърсения парк. Все пак, медиите се самофинансират и зависят от големите рекламодатели. Този, който плаща, той поръчва музиката.

Подмяната на гражданското общество от технологичните медии беше напълно контролирана и отлично проведена операция, в която не само че гражданите нямаха никакво участие (освен като миманс или пасивни наблюдатели), но им беше вменено че тяхното мнение е точно такова, каквото социалните мрежи им вменяваха. Така властта беше длъжна да се съобразява с „гражданското обществено мнение“ поднесено от социалните мрежи, които пък бяха в тотална зависимост от икономическите и олигархични групировки. Така властта стана изцяло зависима от кадровите и управленски решения на олигархията.

Вече писах, че това, което става у нас, е последица от откритата война между икономически и финансови групировки, стремящи се да сменят сегашния олигархичен кръг с нов такъв. Тоест ние сме в процес на подмяна на олигарха, а не на модела на управление. От там, като необ-

ходимост се наложи наличието на политическа криза, икономическа криза, инфлация, социално напрежение, невъзможност за водене на какъвто и да е диалог на каквото и да е ниво. Практически делението на партиите не е системни (идейно обвързани) и антисистемни (идейно анархични), а партии на статуквото (поддържащите) досегашни олигарси) и протестърски (поддръжници на новите олигарси). Специфичното обаче е, че и новите и старите олигарси са генетично еднакви и дори едни и същи по своята социална същност, нагласа и цели и само различни като персони. Но това е друг въпрос.

По-същественото е, че промяната на един с друг олигархичен субект е съпроводено с промяна и на политическия модел като сега усилено се подменя моделът на политическо управление от тоталитарно (при Борисов) към авторитарно – при Радев. Тази промяна е в основата на целенасочения срыв на всички държавни системи, девалвацията на властовите структури и налагането на новия мит – за Героя-Спасител, който се инициира и сакрализира чрез убийството на Змея (стария Герой-Спасител). Така под формата на шоуто се подменят олигархичните структури, добре прикрити от политическите перформанси (голите гърди на протеста, „рот фронт“ на президента, страданията с арестите пред Министерския съвет и обществения съд за Росенец). А подмяната на олигархията тече тихо, иззад министерските решения на служебното правителство. Чрез преразпределение на влияние и финансови ресурси.

Инфлацията от -0.1% през март, с идването на служебното правителство скача – април -3.0%, юли е 5%, а за август се предполага да е над 6.0% (по данни на НСИ). Цените на основните потребителски стоки обаче показват друго – ръст на 60%. Завишени приходи от ДДС за държавата, намален дефицит на НОИ, следствие много високата смъртност от КОВИД (над 4% - най-високата в Европа и в челната десетка в света). Тези социални и икономически

проблеми трябваше да се покрият с едно интригуващо шоу, изцяло предавано по телевизиите, така че те да не станат основни проблеми на обществото, да не се видят пробойните в енергетиката, игрите с ББР, измамата с финансовата актуализация на бюджета и т.н. Така се наложи отново мисленето за силата ръка, за добрия Вожд-Спасител и острата необходимост от неговата неизбежна необходимост.

Това доведе до съзнателна и преднамерена ерозия на политическата партийна система и замяната ѝ с квазиполитическа, в която партиите не са политически партии, а ликвидни (втечнени) движения, без идейна ценностна система, без ясни визии за развитието на страната, без каквато и да е характеристика. Те са за всичко (щом е ново, дори и да е безсмислено) и против всичко (щом е старо и не е протестърско). Така идейната им рецепция днес може да е лява, утре – консервативна, в други ден анархистична, после националшовинистична, а сетне космополитична. Този турлюгювеч има изключителната способност в този момент да е такъв, в следващия – пататник, миг по-късно – фазан с трюфели, а после – имамбаилдъ с грозде.

Създаването на стабилно правителство с такива формации е невъзможно. Изключително удобно за създателя на служебния кабинет и най-вече за корпоративните интереси на олигархията. Основната причина да се проведат три последователни парламентарни избори без да се излъчи политическо правителство е той – президента Радев, инициращ подобни структури. А поводът – олигархичната подмяна (а не промяна) не е завършила. Така президентът е единствената легитимна политическа институция. А единствената функционираща – тази на неговите вълшебни помощници – министрите. Видяхме функциите на вътрешния министър Рашков по време на изборите – чрез възможностите на силовата власт блокиране на дейността на всички политически опоненти. Така се утвърждава авто-

ритарността на властта на президента, зад която стоят корпоративните интереси на олигархията. Принципът нетолерантност е спрямо всички, които не приемат личността на президента Радев като достойна за тази му роля. Факт е, че той не я изпълнява, понеже не я разбира, не съзнава нейната обединяваща, успокояваща и дори усмиряваща роля, а я приема като тояга, която може да размахва.

Това е един от проблемите, довели до налагащата се мощната атака срещу онази част от съдебната власт, която все още не е под крилото на автокрацията. Атаките срещу прокуратурата имат тройна цел – оронване престижа ѝ, подмяна на неудобния главен прокурор, налагането на автократа като ментор – този може да бъде обвиняем, другия – не. Така работата на прокуратурата се блокира, вкарва се в обяснителен режим и реално функционалността ѝ става нулева. Т.е. – потвърждава се изначалната теза – тя работила за стария олигарх, за това сега не работи. Това не значи че оценявам като особено успешна работата на прокуратурата. По-скоро вярно е обратното. Но оронването на престижа на институцията прокуратура е част от уронването на престижа на държавността в страната.

Смачкването на всички тези институции – парламент, изпълнителна власт, прокуратура, и възвеличаването на единствената власт – президентската е в грубо нарушение на конституцията, отредила на президента само представителна власт и такава на обединител. Трябва да припомним, че дебатът за властта на президента беше дълго разисквана преди приемането на конституцията през 1990 година точно поради тази причина. Нещо повече – първоначално президента беше „председател на Републиката” (нещо за което настояваше СДС и ДПС), точно поради опасенията от опит за автократично управление и разбиване ролята на парламента и политическите партии като водещи фактори при формирането на властта в страната. Все пак първенстващата власт е тази на парламента, на мястото, където е

представен народът.

Всъщност в новата-стара схема – подмяната на тоталитарния режим с авторитарен има строга йерархия и системна подредба. Точно обратното на онова, което презентират новите партии-движения. Идейност действително няма – не е ясно що е ляво, какво е дясно, има ли център и т.н. Но за сметка на това е пределно ясно. Зад авторитарността на режима не стои представяната като първа фигура – седят на първо място интересите (а не личността) на финансовата, корпоративната или икономическа групировка, която финансира всичко. Т.е. – на първо място са парите.

За това и движението беше наречено „Окупирай Уолстрийт”. За – неинформираните – на булевард „Уолстрийт” се намират офисите на най-големите финансови и икономически групировки в САЩ. Това движение, да си припомним, имаше последователи в над 950 големи градове в света – през Лондон, Париж, Берлин, Брюксел, София, Атина, Виена и всички европейски столици. Навсякъде имаше съдбата на Ню Йоркския си събрат. Удачено в млчанието на медиите.

В системата после парите са политическите интереси на финансиращите – те избират лидера на партията-движение-коалиция-съюз-организация-лига-група, или както и то да се нарича. Мощното му представяне като личност, носител на модерно гражданско общество става чрез непрекъснатото медийно раздуване на личните качества на вожда (или вождовете). Те (или той) са високообразовани, цивилизовани, компетентни, млади, амбициозни, доказали се бизнесмени, креативни, отговорни, честни, успешни личности. Те са готови да зарежат супер успешните си бизнес начинания и да почистят клоаката на съществуващата политическа реалност. Въобще, че са „нещо като цвете, нещо като нож, изобщо нещо като нищо на света” (по разказа на писателя Уилям Сароян). Т.е. – те са всичко, за което гражданите мечтаят и то точно такова, каквото най

го желаят. Те са блестящо опакован въздух, който можем сами да изпълним според личните ни предпочитания – с европейски стандарт, с лично благополучие, което те носят за нас, с блестящи социални услуги в здравеопазване, пенсии, търговски възможности, бизнес начинания, дори ако желаете и семейно щастие.

Тези две нива от схемата – олигарх-политическа власт имат нужда от вълшебни помощници. Стигаме до т.н. ликвидни движения. Те са към инструментариума, необходим за подмяната. Те имат точната характеристика на вожда, както са описани по-горе. Те са точно негово копие и са отворени за всичко и всички. Отвсякъде и навсякъде. Могат да се поберат в кибритена кутийка, но са по-големи от световния океан, те са по-мъдри от Сократ до Хабермас, но са и на менталното ниво на бездомника, който спи на пейката в парка. Така те могат да „гълтнат” всяка идейност, както и всяка анархистична „моралност”. Така те са удобни, лесно контролируеми и манипулативни. Не случайно всяка една от протестърските формации бяга далече от ясни и точни формулировки за идейните си ценности (защото няма такива), или да фиксира точно място в нормалната политическа система.

Напротив, те отричат съществуващата политическа система и твърдят, че ще създадат нова своя. Каква, на чия основа, на базата на какви морални ценности – това е безсмислен въпрос за тях. По-скоро е въпрос, на който нямат отговор. Това за тях са въпроси за след „революцията” – разбери протестърската победа в парламента (с най-малко 121 депутата), обезглавяване на системните партии или маргинализирането им. Спомняте ли си как свърши френската революция, а какво стана с Максимилиан Робеспьер? Ами как завърши руската революция, а какво стана с Лев Давидович Троцки? Как би завършила тяхната? С прокламиране на една нова, постмодерна демокрация, с нови ликвидни морални ценности, различни от тези познати ни

от зората на човечеството? С нов морал, в който моралността е аморална?

Това не ви ли напомня за онзи умник, застанал пред клетката на жирафа в зоологическата градина, докато коментира „Е, те точно такова животно няма и няма как да има”. Отричането на очевадното и изначално утвърденото е принципът на работа на тези формации.

Формирането на ликвидните движения „подхлъзна” и част от системните политически сили, така че те да загърбят ценностната си система и да действат съобразно конюнктурата на насажданите обществени нагласи (БСП така и не прие Истамбулската конвенция, въпреки че евродепутатите ѝ я приеха). Това наруши статуквото, така че дестабилизира допълнително и без това нестабилността на цялото. В него и преди това са влизали движения-парии без ясна идейна същност (НДСВ, ГЕРБ), при това като водещи политически сили. Т.е. – системата като цяло е била под риск. А постмодерността донесе и нови технологични предизвикателства, за които системните партии не бяха готови. Причината е и в това, че системните парии не са така мобилни (както движенията), че за миг могат да обърнат тюрлюгювеча в супа от лястовичи гнезда, поне в главата на избирателя.

Сега проблемът е че старите форми на общуване между партия и избирател беше изцяло подменени и принципа „от врата на врата” вече функционира като „от и-мейл на и-мейл”, или партийните структури бяха заменени от социалните мрежи. Формирането на т.н. „протестърски партии” стана не на наличие на значима група граждани със сходни идейни виждания, а на специално създадени социални интернет групи, вменияващи на гражданите определени внушени им отвън възгледи.

Групите обикновено са малобройни, от няколко личности. Така „твърдия” електорат от хиляди беше подменен от електорат (или по-вярното е беше създаден такъв от 3-5 чо-

века) с “ликвидна” (втечнена) идейност, която може да заема всякаква форма – от комунизъм до фашизъм, без това да предизвиква каквито и да било проблеми. Старите форми на партийно общуване не работят, а системните партии все още (по-вярно въобще) не успяват да конкурират новите (в тяхната информационно-технологична напредналост). Те са много по-мобилни, по-атрактивни и много по-информационно наситени в сравнение с „класиките”. И така печелят. Не чрез прагматични политики, а чрез налагани внушения по социалните мрежи и зависимите телевизионни канали (на принципа на формирането на мита).

Така кандидатите за парламента в по-голямата си цялост остават в анонимност, като се презентират чрез популярните партийни водачи (въпросните 3-5 човека). Гласуването е фактически за популярния медиен лидер, а не заради качествата на кандидата от региона. Т.е. – и малката част чисто мажоритарен елемент в избора изчезва, повечето кандидати са напълно непознати. Каква ирония - партиите, които най-много деряха гърла за мажоритарност практически се оказаха най-немажоритарни. Факт е, че при тях пренареждане на кандидатите нямаше в нито един случай. Така измамата става реалност, реалността – измамна. Това, както и тоталната и скоростна подмяна всяка една от афишираните ценности са доминиращото начало на новата политическа система, внушавана като постмодерна демокрация.

Последни в йерархията – като власт, но не като функция са медиите. Смисълът от подобна системна манипулация – създаване на психологическа среда за възприемането на властимащите като по-умни, по-образовани, по-знаещи, по-можещи от нас. Абсолютна предпоставка да възприемем подчинението като наше естествено състояние. Социално-психологическият фактор за възможността на масово въздействие е ключов за покоряване на медиите на всяка власт. Още повече – за не особено демократичната и тотал-

литарната.

Практически медиите заменят диалога, но с едностранна комуникация – читателят, зрителят, слушателят нямат пряка възможност за различно мнение – те могат само да чуват, а повтаряното многократно бързо се възприема за истина. Един пример – твърди се – слънцето е жълто. Погледнете го – то е бяло, нажежено, то свети бяло. Подобно е действието и на медиите – често повтаряното се възприема за достоверно. По този начин се подменя истинското с правдоподобното с неистинското, неправдоподобното. Медиите могат точно това с неспирното си масово облъчване.

Как действа това масово облъчване? На принципа на атомната бомба. Дори и там, където няма очевидни поражения, радиацията си е свършила работата. За години напред. Само че те са невидими, проявяващи се на малко по-късен етап. Раждат се (психологически) мутанти, които по принцип имат друга ценностна система, наложена им почти подсъзнателно, без тяхно активно участие, а като системно облъчване. Представете си такава бомба да атакува съзнанието ви всеки ден по няколко пъти навсякъде – в телевизия, радио, печат, в трамвая, в къщи, в службата. Всеки ден десетки ядрени бомби. Не ви ли обяснява поне отчасти това масовизацията на чалга-културата, на ерзаца, на ментето, вместо оригинала? По мое мнение, това е един от особено важните фактори у нас да не може да се роди стабилно гражданско общество. За да съществува такова, медиите трябва да са негов съюзник. А това у нас няма как да стане, дори и няма подобни индикации.

Диалогичността е недопустима, алтернатива няма. Монологът запълва цялото политическо говорене и залива възможностите за всяко различно мнение. Работа на медиите е да не допускат това, да го налагат като противоестествено, да търсят диалога и опонента, да предлагат варианти за избор между различни алтернативи. Коя медия го

прави това у нас? Да сте видели диспут между властимащ и опозиционен политик – на каквото и да е ниво? Няма такава песен...

Необходимостта от достоверност в съвременния политически разказ не трябва да се гради върху митологичните основи на вълшебните приказки, въпреки че угодната журналистика чудесно ги интерпретира. Така се получава едно много специфично изкривяване на време и пространство, на факти, събития и герои. Чистата информация се изменя или още по-добре – подменя с измислената. Информациите стават още по-посредствена и значи – все по-услужлива. Постепенно така наречената „четвърта власт“, която по принцип трябва да отразява настроенията на гражданското общество, става слуга на първата власт – на изпълнителната (ерго – на икономическата). Забележете – не просто подчинен партньор, а куче-роб.

Нещо повече – започна процес на консолидация на множеството от кучета-пазачи в едни ръце. Телевизионните реклами са в ръцете на двама-трима човека пак свързани с олигархията. Изцяло зависими от фирмите-рекламодатели, които на свой ред са изцяло зависими от основните поръчки – по инфраструктурите проекти, горивата или енергетиката. От банките или фармацевтичните фирми. Коя от тези области не е зависима от правителството? Енергетиката ли – вижте „Лукойл“ или „Овъргаз“, банките ли – от парите на държавните институции (спомняте ли си СИ банк, КТБ или Булбанк?), или мобилните оператори от предоставените от държавата честоти? Така кръгът се затваря. Макар и една медия да не е пряко зависима от изпълнителната власт, тя опосредствено е силно зависима от нея и значи е в неизбежно нейна услуга. Това определено не е само български феномен. Но в развитите демокрации има развити механизми на гражданското общество, които възпрепятстват тези изкривявания, или поне ги коригират на по-късен етап. Но както става ясно, не винаги и не

навсякъде. По-скоро вряно е обратното. „Окупирай Уолстрийт” доказва това.

На фона на всичко казано дотук да се върнем към близкото минало. Ноември 2002 година в България се учредява една неправителствена организация. Целите и са: „Стремежът на учредителите ще е да превърнат гражданското общество в реален фактор за вземането на решения в политиката и икономиката”. Учредите са: Цветелина Бориславова (банкер), Светослав Божилов (банкер), Стефан Попов (политолог), Венелина Гючева (главен редактор), Леон Хампарцумян (банкер), Красен Станчев (икономист и политолог), Сашо Дончев (крупен индустриалец, собственик на „Овъргаз”), Красимир Гергов (рекламодател), Иван Кръстев (политолог) Франк Бауър (телевизионен магнат), Валентин Златев (индустриалец) и Иво Прокопиев (индустриалец и медиен магнат). Сумарно – трима банкери, трима крупни индустриалци, трима – медийни магнати. За какво ли се организира това НПО, наречено „Глобална България”, ако не за създаване на нов политически проект? Инак какво може да свърже медии, индустриалци, банкери и политически инженери?

Първият им политически проект беше ГЕРБ. Сам премиерът Борисов (кукла на конци в ръцете на гореспоменатите), обясни колко министри е получил всеки от членовете на горното НПО. В продължение на цялото управление на ГЕРБ се редят министри, посочени само от този кръг и „приятели” на лидера на Борисов. В приятелския кръг влиза и друга партия (всъщност коалиция) – пак създадена от това НПО – „Демократична България”, чийто лидери са пак хора от този кръг – Христо Иванов (министър при Борисов), Борислав Сандев, Атанас Атанасов (представител на Иван Костов, създал и Левон Хампарцумян, Иво Прокопиев, Валентин Златев). Те са най-класическа форма на олигархично управление, добило политическа характеристика на тоталитаризъм. Защо тогава трябваше да се раз-

бута система на олигархията? Кой организира протестите през 2019-2020 година? Защо олигарсите не спряха това?

Отговорът е прост, но едновременно с това и – дръжте се за столовете – шокиращ. Протестите бяха организирани и финансирани от същия този олигархичен кръг, пак по замисъл на същите политически инженери, пак афиширани от същите медии, пак с участието на тяхната „Демократична България”. Причината за протестите беше, че Борисов се беше самозабравил – опита се и създаде свой икономически кръг т.н. „Котараци”, които влязоха в конфликт с „Глобална България”. Опита се и направи своя банка, но пак с човек на Иван Костов – КТБ под ръководството на Цветан Василев. През 2014 г. тя вече беше четвъртата по големина банка в страната. Това стресна глобалистите. Банката потъна, но заедно с парите си, отишли извън кръга на олигарсите.

Махането на Борисов стана неизбежно и за това поведението на ДСБ в парламента стана опозиционно, въпреки че имаха действащи министри. Шизофреничното поведение е лесно обяснимо – Борисов вече пречеше, но министрите работеха за „Глобална България”. Първото предупреждение за повярвалия си Борисов, че той управлява процесите, дойде светкавично. Той загуби президентските избори през 2016 година. Радев беше избран да бъде опонент на Борисов и в политически и в корпоративен аспект. Войната между двамата еднакви (и двамата генерали, и двамата бивши комунисти, и двамата мъжкар, и двамата не особено интелигентни) започна веднага. Всичко останало се случи пред очите ни. Афишира се промяна, но всъщност стана подмяна. Системните политическите партии останаха с пръст в устата, докато около тях изникнаха десетина нови политически формации, финансирани от все същите олигарси. Всичките създадени по един калъп, този описан по-горе.

Сега сме свидетели на поредния политически продукт

„Продължаваме промяната” на новите юпита Кирил Петков и Асен Василев. Всъщност темите за юпитата в българската политика втръсна. Тя се разиграва още от времето на управлението на Симеон и гурута като Иван Кръстев, Красен Станчев и Стефан Попов идеално го знаят това. Тогава защо пак го играят. Ами защото хваща дикиш. Какво по-атрактивно от наши момчета, шашнали чужбина с успехите си, родолюбци, доказали любовта към народа си като са се отказали от чуждото си гражданство, завършили Харвард, оставили преуспяващ бизнес в САЩ, Канада и Южна Африка и дошли да ни оправят нас, несретниците. Ако ви прилича на началото на някоя вълшебна приказка – не бъркате.

Процесът на създаване на митове наложително изисква наличието на такива герои, в които да има нещо екзотично, нещо потайно, нещо скрито, но носещо силата на бъдещата предвкусвана победа. Така той хем е унифициран с общността, хем е надарен с уменията си, по-големи от тези на другите. За това пак са избрали юпита. И името на движението, партията, или както и да го нарекат, е такова „продължаваме промяната”, онази същата, която доведе инфлацията, смяната на управителни съвети на ключови институции. Инак „Продължаваме промяната” беше идентифицирана политически от г-н Петков (явно готвен за главен герой) – тя ще е хем дясна по идеология, хем лява по резултати, хем центристка по убеждения, но ще си партнира само с партиите на промяната, създадени от глобалистите – „Демократична България” – дясна, коалиция „Исправи се. Мутри въвн” – лява и ако приемат превъзходството на продължаващите промяната, може да допуснат до властта и хората на Трифонов, но с много уговорки. Това автоматически изключва традиционните системни партии, които формират демократичните устои на държавата.

Очевидно г-н Петков не е имал време да научи в Харвард, че в САЩ, Канада и цяла Европа, включително и Южна Америка управлението се осъществява от системни, т.е. – партии с твърди идейни убеждения, а не от квази граждански организации, търсещи чадъра на някоя регистрирана вече формация, като „Волт”, която да изпълнят със свое нещо вече споменатата фраза „нещо като нож, нещо като цвете, изобщо нещо като нищо”. Ако в бизнес училището беше слушал внимателно, щеше да знае, че в почти цяла Източна Европа имаше опити (някъде доста успешни) олигархията да овладее управлението – има в Чехия, има още в Унгария, а корупционния индекс е твърде висок в Румъния, Полша, Словакия и т.н. Ако беше учил внимателно, щеше да знае, че „Алтернатива за Германия” – типично квази движение, коалиция, партия и т.н. от типа „нещо като нищо”, беше за известно време втора политическа сила и беше образец на ликвидност и антисистемност, която на последните избори едва се закачи за Бундестага. Приемаше се за дясна формация, само с отношението си към емигрантите, но беше за отделяне на Германия от ЕС и ред популистки леви мерки. Щеше да знае, че такива проблеми има и в Италия и във Франция, и в Испания и те не са донесли благополучие. Но това е оправдано за един актьор в поредна политическа бурлеска, която никой няма да помни само след 2-3 години. Но дали е ценно качество за отличник от Харвард?

Един по-близък до нас пример в съседна Гърция. Положението там преди шест години беше сходно на това у нас, по отношение на състоянието на политическата система, нетърпимост към социалистите и непоносимост към „Нова демокрация” (десницата). И на власт идва точно такава формация, спечелила изборите с 36% - СИРИЗА. Това е нещо като партия, като коалиция, като съюз на абсурдно съчетание на маоисти, комунисти, анархисти, антиглобалисти и т.н. През 2015 година Алексис Ципрас (младо

юпи) беше избран, защото обеща на хората да „скъса“ програмите за икономии, наложени на банкрутиралата страна, и да не играе по свирката на финансовите пазари. Призова ЕС да знае, че от Гърция тръгва световната цивилизация и света има да плаща на за демокрацията, която тръгва от Гърция. Че Гърция е готова да напусне ЕС и да се откаже от еврото и да си върне драхмата. За финансов министър назначава друго младо юпи, дошло от САЩ – Янис Варуфакис. Рокер (тогава, сега професор в Атинския университет) и голям противник на европейския истабилишмънт. Революцията започна. И свърши преди да започне. Парижкният клуб на кредиторите не се впечатли от ексцентричната постмодерност на Ципрас и Варуфакис. Обратното. Ципрас трябваше бързо да се освободи Варуфакис. Някои твърдят, че Сорос бил наредил това на Ципрас. Варуфакис твърди същото.

Вместо това на гърците им се наложи да ходят на избори три пъти в рамките на една година, а Ципрас подписа и трети спасителен пакет с международните кредитори, с което на практика продължи програмата за икономии на своите предшественици при доста по-неприятни условия за гърците. Това беше резултатът от промяната. Така лявата революция изобщо не се състоя.

Днес Гърция отново се управлява от системни партии. В устата на гърците остана само вкуса на горчивия спомен от разочарованието. И от политическата измама, в която повярваха през 2015 година. Сигурен съм, че същото ще се случи и у нас. Сега са третите парламентарни избори – точно като в Гърция. Дано да не е точно както в Гърция – мътната пяна, сега на върха на политическата ни система да оттече и да остане онова, което е ясно, предвидимо, с непроменливи идейни виждания. Инак идва гръцкия вариант. А и ситуацията на политическа партия „Продължава промяната“ с лидери Петков и Василев страшно ми прилича на историята на Ципрас и Варуфакис. Моделът е същи-

ят, разликата е в посланията. Петков и Василев не са леви. Не са и десни. Не са и либерали. Теса всичко това, взето заедно и нищо от това, което се наричаше стабилност. Ето как Петков определя политическата си идентичност – ние сме нещо като център, десни са ”Демократична България”, леви са „Ние идваме”. Т.е. – те са целия политически спектър, формиран от анти системни формации, наричащи себе си протестъри. Протестър е и президента. Политическият ни живот се състои от протестъри и вредни елементи, подлежащи на саниране или ликвидиране. Идеи на политически невежа, анархист или на националсоциалист. Дано не съм прав, ама едва ли. Съмненията ми се усилват от откритата подкрепа на президента и кръга „Капитал” за тази формация, която още от сега се държи като победител. А и не е трудно да се види политическия почерк на Иван Кръстев и Стефан Попов – хората на Сорос в България.

Защо все пак се стигна до подмяната на същото със същото? Защото вътре в „Глобална България” настъпи разцепление. Защото постепенно и безкомпромисно кръга „Капитал” взе надмощие над другите участници. Валентин Златев не е вече „Лукоил”, Сашо Дончев никога не е бил способен да бъде лидер. Така лидерството остана в ръцете на Иво Прокопиев и генетичния център от където се роди – от т.н. „приятелски кръг” на Иван Костов, оглавяван от Никола Николов, носещ забележителното име „Агнешките главички”. Но за генеалогията на тази групировка – друг път. Само ще отбележим че тя се родее с идеите за икономическо развитие на страната, лансирани преди години от Андрей Луканов. Това е лесно за проверка и доказване.

А как си представят протестърите бъдещето на системните партии, които, независимо от мокрите сънища на президента, Петков и Василев, пак ще имат мнозинство в следващия парламент. За съжаление – то не е розово. Податките на БСП и ГЕРБ към популистичната фразеология

на протестърите са факт. Връщането към нормалността на съвременната демокрация изисква изключване на абсурдността като граден елемент на политическите обещания. Видяхме болезнената метеморфоза на Ципрас и страданията, причинени на гърците. Изборът на антисистемна група, самонарекла се протестърска, само защото са висели под прозорците на президента, надували са вувузели и блокирали кръстовища, а сега претендираща че е партия на властта е повече от глупост.

Не гледайте цирка, вижте задкулисието. Няма борба с корупцията. Корупцията е приоритет и способност на властимащите. А сега управляват протестърите – повече от половин година. Днес чия е корупцията, чиято е властта, нали?

Факт е, че само за един кратък период от време (18 месеца) се родиха 3 или 5 протестърски формации. Така и не можах да хвана техния брой. Всяка претендираща за автентичност, единственост, уникалност и всеобхватност. Всяка от тях отричаща всички останали като ретроградни, недостатъчно радикални и следователно некреативни. Времето показва обаче друго – нито една от протестърските (аз предпочитам по-точното – антисистемни) партии не успя да роди правителство, въпреки, че имаха възможност за това. Въпреки че имаха услужливо подадената ръка на президента. Това наложи Радев да създаде своя партия след два неуспешни избора – така се роди Политическа партия „Продължава промяната”. Партията на 4-те П-та има една единствена цел – да стане център на обединението на антисистемността срещу съществуващата политическа система. Глупава идея, когато цял Европейски съюз се управлява от системни партии. Но при сложната политическа ситуация у нас това е единствения шанс за укрепване на авторитаризма на управлението днес. Системните партии са в състояние на нокдаун. Идеалната възможност за действащия президент.

БСП са хванати в примка. Радев беше тяхна кандидатура и трябваше да е алтернатива на Борисов. Е да, ама не. Сега БСП се чуди как да се отърве без загуби от замяната на Борисов с политическия му брат Радев. Трудна работа, при положение, че Радев се идентифицира с „Продължаваме промяната”, а не с политическите си родители. БСП ще загуби. Въпросът е колко и дали ще е достатъчно малко.

ГЕРБ ще спечели, повече гласове, но ще загуби властта. Играха грубо. Не се отърваха навреме от проспериращото некадърие, което вкараха във властта. Самозабравиха се. Избраха партньори, от които повече губеха, отколкото печелеха. И Борисов омръзна. Мачото от 10-те години сега е дебел старец, с манталитет на столичен таксиджия.

Ако системните партии не съберат сили да си комуникират, да съставят програма с ясни изпълними и полезни за обществото цели, пак ще ходим на избори. Дотогава, докато системните партии не осъзнаят, че пред идейните и персонални нетърпимости стоят национални приоритети, които могат да убият нацията, ако не се решат бързо и рационално.

ДПС беше 12 години в опозиция, но сега се налага общественото мнение, че е управлявала едва ли не само тя с подкрепата на ГЕРБ. ДПС скачаше срещу политическите чистки на ГЕРБ, ликвидирали експертността на властите. По това време БСП се правеше на заспала, защото така им изнасяше. Сега каруцата е затънала в блатото.

Мисля, че невъзможността да се води диалог налага да се потърси по-радикален начин за пробив на „мъртвото време”. А именно – да се разкаже истината – за олигархичната война, нейните цели и политическия инструментариум, чрез които се води. Това несъмнено ще е шокиращо и ще подежда като кофа ледена вода за хората. И това трябва да е първа и основната задача на остатъците от гражданското общество, ако все още има такива у нас. Да разкажат кой, как и защо приглася на поредната измама.

Нарацията трябва да започне веднага. Подходящо начало би могло да бъде едно припомняне на историята и по-аналитичен разказ за сегашната демокрация на генералите, обсебили властта и целенасочено и преднамерено дезавоалирали партийната демокрация и парламента като институция в собствена угода. Вероятно е в бъдеще да се появят и съюзници в разказването – възможно е това да се очаква от ИТН, части от БСП (недоволни от президента) и части от ГЕРБ (губещи войната) и разбира се, от ДПС. Това може да стане в по-късен етап – например малко преди или след изборите. Но разказът трябва да започне сега. Ако искаме третите парламентарни избори за годината да са и последните. Умората от изборите вече е огромна и търпението е изчерпано изцяло. Много опасна реалност за всяка демокрация.

Лошата новина е, че при старта на нарацията партиите нямат съюзници или съмишленици. Всяка партия ще действа сама за себе си. Добрата е, че и другите парламентарни партии нямат съюзници и съмишленици. Така се реализира на практика в политическата система на страната слогана „Делото на даващите се, дело на самите ваещи се” (по Илф и Петров). Политическата система е удавена и тя трябва да действа на принципа на барон Мюнхаузен.

Това е и проблемът на тези избори. Без съмнение те ще са Сталинградската битка за оцеляване на системните партии и битката за Берлин на протестърите. Без съюзници на принципа всеки срещу всички. Единствения печеливш ще е олигархията – старата или новата – по точно- старо-новата. Губи държавността и парламентарната демокрация, такава, каквато е в ЕС. И печели олигархията, срещу която сега ни твърди че сама се бори срещу себе си. Ако това не беше шизофренично (трагично) щеше да е смешно.